

VILTFÖRVALTNINGSDELEGATIONEN (VFD) I SÖDERMANLANDS LÄN

Närvarande Ledamöter

Liselott Hagberg, Landshövding, Ordförande
Charlotte Prennfors, Landstinget
Gustav Wachtmeister, Landstinget
Martina Hallström, Landstinget
Tomas Stäev, Landstinget
Margareta Malmqvist, Ägare och brukare av
jordbruksmark
Elisabet Åfors, Jakt och viltvård
Maria Dahlin, Skogsnäring
Jan Olevall, Polismyndigheten
Lena Montgomery, Natur- och ekoturismföretagen
Hans Ring, Naturvårdsintresset
Leif Carlsson, Naturvårdsintresset
Leif Pettersson, Yrkesfiske

Ersättare

Helén Stockow, Landstinget
Carl Wachtmeister, Ägare och brukare av
jordbruksmark
Jonas Fransson, Jakt och viltvård
Anders Larsson, Skogsnäringen
Fredrik Lundberg, Natur- och ekoturismföretagen
Magnus Nilsson, Lokalt näringsliv och turism
Tomas Fors, Friluftintresset

Övriga

Johan Varenius, föredragande, Länsstyrelsen
Ulrika Lundberg, sekreterare, Länsstyrelsen

§ 1

Mötets öppnande

Ordförande Liselott Hagberg hälsade alla välkomna och nämnde att dagen är speciell pga av Finlands självständighetsdag och att VFD har möte i blåa salongen. Liselott förklarade mötet öppnat.

§ 2

Godkännande av dagordningen

Dagordningen godkändes. Punkten 8 flyttas pga av att en föredragshållare kommer senare.

Postadress
611 86 NYKÖPING

Besöksadress
Stora torget 13
sodermanland@lansstyrelsen.se

Telefon
0155-26 40 00 växel

Telefax
0155-26 71 25

E-post

Organisationsnr
202100-2262

PlusGiro
35174-2
www.lansstyrelsen.se/sodermanland

Bankgiro
5051-8653

Faktureringsadress
FE 98

Internet

833 83 STRÖMSUND

§ 3

Val av en justerare

Elisabeth Åfors utses till justerare utifrån tidigare beslutad turordning.

§ 4

Föregående protokoll

Godkändes och lades till handlingarna.

§ 5

Anmälan om övrig fråga

Helén Stockow, Landstinget, anmäler fråga kring Lst information om rovdjursläget, kan vi få info snabbare än idag?

Rovdjursfrågan är av allmäntresse och berör en stor målgrupp. Lst lägger ut rovdjursinformation på hemsidan när den är kvalitetssäkrad, därav kan det inträffa att media går ut med icke kvalitetssäkrad information som de själva tolkat.

Elisabeth Åfors, Jakt och viltvård, anmäler tre frågor:
Målsättningen älg, dokument på Lst hemsida och skydds jakt kron- och dovvilt.

Samförvaltningsplan tas fram i samverkan inom VFD och där ska alla klövvilt ingå. Älgplanen har gått ut och ambitionen är att den nya samförvaltningsplanen ska ersätta den gamla älgförvaltningsplanen.

Frågan gäller att det finns svårigheter att hitta dokument på Lst hemsida. Johan Varenius berättade att en helt ny webb håller på att tas fram och ska bli mer lättnavigerad.

Skydds jakt på Kron och dovvilt – information ges under punkt 13.

§ 6

Information: samförvaltningsplan klövvilt 2018-2020.

Johan Varenius informerade om att målsättningen var att ta beslut på dagens VFD-möte men att det fortfarande återstår arbete med planen. AU har haft flera möten där förslag på ändringar och justeringar har diskuterats och dokumentet är ändrats. De sista justeringarna görs efter årsskiftet och därefter går planen till VFD och genom ledamöterna för synpunkter till organisationerna. Då endast för att granska ev faktafel. Det blir sedan en ny revideringsprocess och slutligen beslut i VFD sammanträdet i juni 2018.

Innehållet i planen påverkas av det nya regeringsbeslutet gällande skydds jakt på kron- och dovvilt och måste justeras efter det nya beslutet.

§ 7.

Information: pågående älg- och kronhjortsjakt samt nya älgförvaltningsgrupper

Älg

Skötselområdena släpar med inrapporteringen. De ska rapportera in fällda älgar i älgdata inom två veckor. Avskjutningsnivåerna ligger bra i fas med skötselplanerna. Många skötselområden har reviderat sina planer efter rådande sättningar i älogstammen. Uppföljning görs av alla skötselplaner och de områden som avviker kraftigt mot plan ska ge förklaring till varför planerna skiljer mot avskjutningen. Totalt innehåller samtliga skötselplaner i Södermanland en avskjutning om ca 1 200 älgar.

Det framförs att några ledamöter har fått signaler om att låg reproduktion. Viktigt att ta hänsyn till detta i avskjutningen. Viktigt med inventeringar för att få information om hur många djur som finns.

Länsstyrelsen får in rapporter från hela länet som generellt pekar på låg produktion, låga slaktvikter samt ökad tjurförekomst. Länsstyrelsen understryker att inventeringar är en mycket viktig del i all viltförvaltning och att detta framförs löpande till skötselområdena. Sedan två år tillbaka betalar länsstyrelsen ut bidrag till inventering efter älg.

Kronhjort

Flera skötselområden ligger före planerad avskjutning. Anpassade jaktmetoder och avlysningsjakt påverkar utfallet. Avlysningsjakt bestäms i skötselområdena. Totalt innehåller skötselplanerna en planerad avskjutning om 2 100 kronhjortar i länet vilket är en tredjedel av landets avskjutning.

Det har observerats större avskjutning av vuxna handjur i ett skötselområde pga av avsaknad av hindar och kalvar. Lst förklarar att hindar och kalvar går ofta kvar i hemområden och att handjuren rör sig över större områden. Därför är en dialog mellan skötselområden viktig så att inte dubbelbeskattning på samma handjursgrupp sker.

Nya älgförvaltningsgrupper

Förslag på namn har inkommit från markägare och jaktorganisationerna. Förslag på ledamöter är

PROTOKOLL

4(9)

Datum

Dnr

2017-12-06

218-7711-2017

samverkade mellan olika intressen i mark- och jägarorganisationerna.

Länsstyrelsen har efterlyst fler kvinnor i grupperna. Tillfrågning utifrån kön diskuterades och hur frågan ställs har betydelse för att få kvinnor att ställa upp på en sådan förfrågan. Alla vill komma in tack vare kompetens. Svårt att komma in i en mansdominerad bransch.

Det framförs att älgförvaltningsgrupperna får svårt att hävda sin status. Länsstyrelsen arbetar löpande med att tydliggöra älgförvaltningsgruppernas och älgskötselområdena olika roller. Viktigt med en dialog om hur planerna ska läggas.

De lokala älg- o kronskötselområdena fungerar väl i Södermanland. Naturvårdsverket fick i uppdrag att utvärdera det nya älgförvaltningssystemet förra året. Då framkom att systemet var underfinansierat och att behov av bättre IT-stöd behövdes.

Utbildning av älgförvaltningsgrupperna planeras till mars 2018.

§ 8.

Information: reviderad viltpolicy, ÄBIN och projektet Mera tall *Mats Rolander Skogsstyrelsen*

Utveckling av ÄBIN under 2018

Den satta målnivån för Äbin är tuff och det behövs projekt som Mera tall för att nå resultat. Äbin mäts i ungskog upp till fyra meters höjd. Nuvarande situation: sju skadade stammar av tio vid fem meters höjd. Målet är tvärtom, dvs max tre skadade stammar av tio.

Södermanland är ett av två län som hade mest skador på tall under åren 2015/2016. Ett stort problem är att utpräglade tallmarker föryngras inte med gran. På marker lämpliga för både gran och tall föryngras minste en fjärdedel med tall. Skogsstyrelsen arbetar för att skogens värden förvaltas i enlighet med samhällets intressen. Skogsstyrelsens viltpolicy beskriver Skogsstyrelsens tolkning av landets skogspolitik. En procent färsk skador på gran årligen är acceptabelt enligt policyn. Förekomst av skador på gran indikerar en obalans mellan skog och vilt.

Policyn vill medverka till att:

- Kvalitets- samt tillväxtförluster minskar.
- Ståndortsanpassning.
- Minska granifieringen.
- Öka viltfodertillgången RASE.
- Öka trädslagsvariationen.
- Skapa skogar med valfrihet inför framtiden användningsområden.
- Öka skogens motståndskraft mot skador (bla klimat och skadeinsekter).
- Biologiska mångfald ökar där betetrycket idag påverkar negativt.
- Naturlig föryngring och sådd ökar.
- Aktivt skogsbruk är viktigt för att skapa foderförutsättningar.
- Naturgivet foder är bättre än utfodring.

Några ståndpunkter och ställningstaganden:

- Hjortdjur och jakt har ett stort värde.
- Avskjutning är den första åtgärd som ska vidtas vid för att minska oacceptabla betesskador .
- Vilda hjortdjur ska inte utfodras för att upprätthålla goda viltstammar.

§ 9.

Information: statistik skyddsjakter hjortvilt

Antal sökta skyddsjakter samt ansökningar om rörlig belysning ökar i antal. Skyddsjakt efter dovhjort mest omfattande och de är kopplat till få områden och ofta samma sökande fastigheter.

För dovhjort har 52 av 66 stycken ansökningar beviljats. Flest i ÄFO 3 (Nyköping) och 5 (Flen). Totalt 472 tilldelade djur varav 75% kalv. Ca 50% av tilldelade djur fälls.

Sökande upplever att skyddsjakten har en störande effekt men flera uppger att djuren blir mer nattaktiva. Det uttrycks mycket effektivt med rörlig belysning men Johan Varenius betonar att skyddsjakterna ska kombineras med andra skrämselfångar.

Frågan uppkom om älgskötselområdena kan få veta vilka markägare som har fått skyddsjakt. Johan Varenius svarar att skötselområdena tillfrågas avseende kronhjort och älg men inte dovhjort.

§ 10.

Information: rovdjursläget i länet

Inventering efter främst lodjur och varg pågår. Att hitta föryngringar är huvudsyfte med inventering. Under inventeringssäsongen 2017/18 utförs en utökad spillningsinventering efter varg i hela länet.

Inventeringen går till så att länet delas in i ett rutnät där alla rutor inventeras grundligt efter vargspillning. Insamling av spillning för DNA-analys är viktigt för att hitta vilka individer som rör sig inom respektive område. Länsstyrelsen har ökat antalet kvalitetssäkrade observationer under 2017 och samtidigt har inrapportering från allmänheten via skandobs ökat.

Länsstyrelsen har konstaterat att två vargar rört sig i området mellan Eskilstuna, Flen, Strängnäs och Gnesta. Det är fastställt efter en spillningsinventering som pågått i några månader. Spillning har skickats för analys och resultatet visar en hona som kommer från Sjundareviret i Stockholms län samt en hane som kommer från ett revir som kallat Vismen 2 och ligger på gränsen mellan Örebro och Värmlands län

Situationen i Bie

Viltkameror används pga av bristen på snö för att hitta rovdjur. I somras placerades viltkameror ut för att inventera lodjur. På bilder fångades svarta valpar som senare har visats sig vara första generationens varghybrider. Ett beslut om skydds jakt på varg och hybrider mellan hund och varg som stöder sig på jaktförordningen och Bernkonventionen utfärdades. De vuxna djuren omfattas av skyddsjakten då det är svårt att se skillnad på vuxna individer och valpar vid tillfället. Sex individer ingick initialt i beslutet. Skyddsjakten pågår t o m 28 februari. Skyddsjakten innefattar både en samordnad jakt som kan utföras av befintlig jaktträttshavare inom skydds jaktområdet och en riktad skydds jakt som utförs av skydds jaktorganisationen. Det har varit ett parallell fall i Norge för ca 20 år sedan med samma scenario, dvs att tiken har parat sig med en hund och sedan slagit följe med en varghane.

Skydds jaktområdet begränsas för att inte andra vargar som finns i länet ska skjutas. Länsstyrelsen har med hjälp av DNA fastställt att det finns fem konstaterade hybrider i området, varav en har fällts vid riktad skydds jakt. Det är en nationell angelägenhet att

hybriderna tas bort för att skydda den skandinaviska vargstammen mot inblandning av hund. Länsstyrelsen har ett ansvar att förvalta de stora rovdjuren och väga skada mot nytta.

Remiss process miniminivåer varg

Naturvårdverket har remitterat förslag på process för att revidera miniminivåer. Länsstyrelsen anser att VFD sak avvakta att besluta om förvaltningsmål tills efter det att den nya processen för att fastställa miniminivåer är klar.

§ 11.

Information: förvaltningsplan skarv

Förvaltningen av skarv regleras av fågeldirektivet som styrs av EU. Det finns inte möjlighet att ha stort regionalt inflytande men det är viktigt att samla alla intressen som berörs av skarvfrågan för att föra dialog. Förvaltningsplanen ska innehåller fakta och bakgrundsinformation om artens beteende, födosök etc..

Länsstyrelsen har utarbetat ett utkast till förvaltningsplan som är avstämt i AU. Nu pågår en kartläggning av intressenter som kan tänkas ingå i detta arbete. Ny version tas fram och bereds i AU för senare beslut i VFD. Länsstyrelsen undersöker möjligheter till finansiering för att genomföra inventering av skarv längst kusten samt för att kunna genomföra praktiska undersökningar av skarvens födointag.

§ 12.

Information: gåsförvaltning Sörfjärden

En handlingsplan har utarbetats för gåsförvaltning vid Sörfjärden. På ett Europeisk plan är det totalt sett en ökande andel stora betande fåglar. För vissa arter finns förvaltningsbegränsningar i fågeldirektivet, tex vitkindad gås. Det är en ökad problematik med stora fåglar i länet, både tranor som betar utsäde samt mogna grödor och övervintrande svanar och gäss som etablerar sig i rapsfält.

Länsstyrelsen betalar ut betydande del viltskademedel till lantbrukare som får skador orsakade av fredade fåglar. Insatser för att minska skador orsakade av fåglar är angeläget men ökad jakt på främst grågäss behövs för att minska skador. I Sörfjärden har det varit viktigt att undvika generalisering av gäss och i stället uttrycka de olika arterna och dess olika beteenden.

§ 13.

Beslut: skyddsjakt efter dovhjortskalv i länet, 1 mars – 30 april 2018

Som första län tog länsstyrelsen och VFD i Södermanland initiativ till att fatta beslut om utökad skyddsjakt efter dovhjortskalv och ett förslag har utarbetats i AU. Länsstyrelsens beslut om utökad skyddsjakt blir dock verkningslöst. Regeringen har nyligen fattat beslut om skyddsjakt efter kron- o dovhjortskalv för att minska skador på skog och grödor. Beslutet innefattar skyddsjakt på eget initiativ, dvs utan tillstånd från Länsstyrelsen. Årskalv får skjutas mellan 1 juli och 15 april. Regeländring träder ikraft den 1 januari 2018.

Ytterligare information om regeringens beslut finns ej i dagsläget

Funderingar som uttrycktes från länsstyrelsen med anledning av beslutet var:

- Kommer det vara rapporteringsskyldighet av fällda djur?
- Det uttrycks oro över motivationen att förvalta kronhjort i sköteselområden. I Södermanland finns en bra samordning med 86 procent måluppfyllelse i skötselplaner och det finns goda förutsättningar att förvalta kronhjort som det fungerar idag.
- Det är svårt att se skillnad på kronhjortskalv och hind i april.
- Det krävs förtydligande av beslutet tex. definition av skogsplantering, vad klassas som växande gröda, vad innebär "vid jordbruksmark", mm.

Synpunkter som framkom från olika ledamöter var bl a att detta punkterar vårt eget dovhjortsprojekt och länets unika kronhjortsförvaltning, att VFD:s roll kan ifrågasättas då frågorna styrs av NVV och Regeringen ovanför.

§ 14

Övriga frågor

Se § 5.

§ 15

Nästa möte

Möten i VFD under 2018 kommer att vara följande datum:

13 juni
5 dec

Datum

Dnr

2017-12-06

218-7711-2017

§ 16

Mötet avslutas

Landshövding Liselott Hagberg tackar för gott samarbete i år och för konstruktiva viljor och synpunkter och tillägger att ledamöterna i VFD är bra på att närvara och delta. Liselott önskar alla en God Jul och förklarar mötet avslutat.

Sekreterare

Ulrika Lundberg

Protokollet justeras

Liselott Hagberg

Elisabeth Åfors

